

VOLUNTEER GOES OUT

metodika vedení terénního výukového programu pro studenty středních škol

Anotace

Pětihodinový terénní výukový program zaměřený na výchovu mládeže k dobrovolnictví pro přírodu a krajinu. Program poskytuje studentům možnost první osobní zkušenosti s dobrovolnictvím v oblasti OŽP a seznamuje je s významem vlastní občanské aktivity v této oblasti.

Program využívá neformální vzdělávací metody a metodu CLIL (Content and Language Integrated Learning).

Komu je program určen:

- Studenti středních škol (vč. víceletých gymnázií) ve věkovém rozmezí cca 13–22 let.
- Program pro realizaci v terénu na vybrané přírodní lokalitě v okolí školy, ideálně pro skupinu 12–26 studentů.
- Program lze úspěšně zařadit i v rámci mimoškolního vzdělávání - volnočasových aktivit mládeže (např. ve skautských oddílech, zájmových kroužcích či během výměn mládeže).

Rozsah programu:

- Délka trvání programu je 5 vyučovacích hodin (60 minut), Součástí programu jsou také pravidelné přestávky (celkem min. 50 minut).

Lektorský tým:

- Program je veden dvěma lektory, případně lektorem a jeho asistentem. Alespoň jeden z nich by měl ovládat angličtinu na pokročilé komunikativní úrovni.
- Pilotní realizace programu potvrdily, že program přináší lepší výsledky, když jsou lektori věkově blízcí studentům (cca do 30 let) a mají v oblasti dobrovolnictví pro přírodu osobní zkušenosti. Studenti se s takovými vzory lépe identifikují a jejich osobní motivace k občanským aktivitám je výraznější.

CLIL

Content and Language Integrated Learning

- Vzdělávací metoda založená na výuce primárně „nejazykových“ témat s aktivním využitím cizího jazyka. Jazyk je prostředkem (výhradním či jen podpůrným) pro výuku vzdělávacího obsahu, a ten se naopak stává zdrojem pro výuku jazyků.
- Metoda může mít mnoho podob od využívání cizojazyčných textů/prezentací/videí až po vedení celých vyučovacích hodin v cizím jazyce.
- Vhodným způsobem integrace cizího jazyka do výuky je asistence či přímé vedení aktivit cizincem. Nemusí přitom jít přímo o rodilého mluvčího, při komunikaci s ním bývají „jazykové zábrany“ studentů větší.
- Pilotních realizací tohoto programu se jako asistent lektora účastnil dobrovolník Evropské dobrovolné služby, který se studenty komunikoval výhradně anglicky a obohacoval program o „živou“ dobrovolnickou zkušenost v environmentální organizaci.

Vychází s podporou
Ministerstva životního
prostředí. Materiál nemusí
vyjadřovat stanoviska MŽP

Průřezová témata

Klíčové kompetence

Výchova k sociálním dovednostem/Občan v demokratické společnosti

- studenti poznávají dobrovolnictví jako nástroj občanské angažovanosti a možnost efektivní pomoci při řešení specifických nejen environmentálních problémů
- studenti vnímají dobrovolnictví jako užitečný a solidární prvek občanské společnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech/Multikulturní výchova

- studenti se seznamují s možnostmi mezinárodního dobrovolnictví pro přírodu, jeho přínosy pro mezikulturní porozumění a zmírnění předsudků

Člověk a svět práce

- studenti objevují potenciál dobrovolnictví ve vztahu k rozvoji jejich klíčových kompetencí i zlepšení možností na trhu práce
- studenti zlepšují komunikační dovednosti a rozvíjejí jazykové dovednosti

Environmentální výchova

- studenti identifikují environmentální problémy v jejich bezprostředním okolí a zamýšlejí se nad možnostmi dobrovolnické aktivity veřejnosti při jejich řešení
- studenti znají konkrétní příklady dobrovolnické práce v oblasti OŽP

Kompetence k učení:

- student uvádí věci do souvislostí, učí se sebeevaluaci a vyvozuje závěry pro budoucí využití

Kompetence k řešení problémů:

- student identifikuje konkrétní problém a v týmu navrhuje specifické možnosti jeho řešení

Kompetence komunikativní:

- student naslouchá, účinně se zapojuje do diskuse/brainstormingu, uceleně prezentuje své názory a postoje, argumentuje v diskusi

Kompetence sociálně personální:

- student komunikuje v menších i větších skupinách, pracuje v týmu, podílí se na týmové atmosféře a aktivně hledá kompromis

Kompetence občanské:

- student chápe význam ochrany přírody a krajiny na úrovni jednotlivých občanů i v globálním měřítku, respektuje odlišné názory ve skupině

Kompetence pracovní:

- student chápe význam dobrovolnické práce v praktické rovině a její možnosti s ohledem na své budoucí uplatnění

Kompetence k trávení volného času:

- student je motivován k aktivnímu dobrovolnictví a využití svého volného času ve prospěch přírody a krajiny

Příprava programu

Jak vybrat lokalitu a připravit program pro konkrétní školní třídu.

Specifikace dobrovolnické činnosti:

- Navrhne možnosti dobrovolnické činnosti v místě: úklid odpadu, sečení či odklizení biomasy, výroba a vyvěšování ptačích budek, čištění tůní a studánek.
- Oslovíme vlastníka/správce vybrané lokality, případně orgány státní správy a samosprávy vč. orgánů OŽP s nabídkou dobrovolnické spolupráce.
- Dojednáme detaily zadání dobrovolnické práce: termín, omezení, rozsah zájmové lokality, použité metody práce atp.
- Pokusíme se dojednat účast zástupce vlastníka/správce lokality či odborníka na OŽP přímo v terénu na krátké setkání se studenty. Zpravidla je dobrovolnická činnost mládeže velmi vítána a ochota k účasti nás mile překvapila.

Pomůcky:

- Pracovní a ochranné pomůcky dle typu dobrovolnické činnosti (rukavice, ochranné brýle, ruční nářadí atp.). K dispozici je sklad nářadí Hnutí Brontosaurus, dále je možné oslovit pobočné spolky či další spřízněné organizace podle konkrétního místa a typu činnosti.
- **Vždy s sebou na program bereme plně vybavenou lékárníčku.**

Výběr lokality:

- Vybíráme lokalitu **atraktivní**: park či jiná městská zeleň (i zanedbaná místa s velkým potenciálem), přírodní památka či jinak chráněné území, přírodní park, zoologická zahrada.
- Vybíráme lokalitu **dostupnou**: ideálně max. hodinu cesty ze školy, raději bližší. Program lze realizovat po celé ČR, ve velkých i menších městech.
- Vybíráme lokalitu **potřebnou**: takovou, kde dobrovolnická činnost významně prospěje přírodě a místní komunitě.
- Vybíráme lokalitu **přiměřenou** schopnostem, dovednostem a znalostem skupiny i lektorského týmu.
- Vybíráme lokalitu **vhodnou pro pohyb a pobyt větší skupiny osob**: nechceme svou přítomností víc pokazit než napravit.
- Můžeme využít některou z lokalit, které jsou v dlouhodobé dobrovolnické péči Hnutí Brontosaurus, případně jiné neziskové organizace. Databázi brontosauří lokalit spravuje koordinátor programu Akce příroda.

Komunikace s pedagogy:

- Realizace programu klade vyšší nároky na komunikaci s pedagogickým doprovodem třídy.
- Před samotným výběrem lokality zjišťujeme zejména případná zdravotní omezení studentů, počet studentů ve skupině, případně zastoupení chlapců a dívek. Chceme vybrat dobrovolnickou činnost atraktivní, pestrou a zároveň dostupnou.
- Předem informujeme o vybrané lokalitě, jejích specifikách a nutném vybavení studentů (zpravidla se jedná o pracovní oděv, pokrývku hlavy, pláštěnku, případně holínky, kartičku zdravotní pojišťovny). Ochranné a pracovní pomůcky zajišťujeme prostřednictvím vlastního skladu.
- Sjednááme také způsob dopravy studentů na lokalitu (nejčastěji pěšky či městskou dopravou, setkání s lektory většinou až na místě).

Seznamka

Představujeme se studentům a seznamujeme se navzájem. Zaměřujeme se na zájmy a charakteristiky studentů a představení lektorů jako zkušených dobrovolníků.

Délka cca 20 minut.

Úvodní energizer:

- Pro posílení týmového ducha a navození spolupráce využijeme jednoduchou hru, která spočívá v hledání společných charakteristik skupiny prostřednictvím kompromisů.
- V prvním kole vytvoříme dvojice a hledáme 5 společných věcí (koníčky, zážitky...). V dalších kolech hledáme 3 společné věci pro čtveřice, 2 společné věci pro skupiny po osmi a nakonec 1 společnou věc pro celou skupinu.
- Po každém kole skupina své společné věci představí ostatním. Studenti by měli být vždy schopni zvolené společné věci pojmenovat anglicky.
- Slova se v jednotlivých kolech nesmí opakovat!

Bylo obtížné najít něco společného?

Bylo těžší najít to společné ve dvojicích nebo spíš v dalších kolech?

Jaká byla vaše strategie při hledání?

Limitovala vás významně slovní zásoba?

Kruhová seznamka:

- Posadíme se se studenty do kruhu.
- Začneme jednoduchým rychlým uváděním jmen (každý v kruhu postupně řekne své jméno). Přidáváme pak další podrobnosti a detaily o zájmech, vlastnostech či aktuálních pocitech účastníků.
- Vyzveme ke komunikaci v angličtině. Pokud někdo nezná správné slovo anglicky, vyzveme ostatní k nápovědě nebo se pokusíme konkrétní slovo opsat.
- Nové kolo začíná vždy lektor.
- Seznamujeme se se studenty a jejich charakteristikami, zjišťujeme také jejich jazykovou úroveň.

My name is Petr.

My name is Petr and I love football.

My name is Petr and I'm lazy sometimes.

My name is Petr and I'm a bit afraid now.

„Kdo z nás?“:

- Hra sloužící pro seznámení studentů s lektory.
- Shromáždíme studenty na jednu „startovní čáru“, lektori stojí proti nim ve vzdálenosti asi 10 kroků.
- Uvádíme o sobě různá tvrzení. Taková, která vždy platí jen pro jednoho z dvojice lektorů. Tvrzení uvádíme v angličtině
- Každý student, který správně odpoví/tipne, postoupí o krok směrem k nám. Vyhrává ten, kdo k nám dojde jako první.
- Vybíráme otázky, které se týkají i naší osobní zkušenosti s dobrovolnictvím.

I work as a volunteer for 5 years.

My longest voluntary experience was a year in Spain.

I live in Brno, but I was born in Sofia.

I like mountain hiking.

I've been a volunteer in Ladakh India building a primary school there.

Seznámení s lokalitou

Zjišťujeme, co všechno o konkrétním místě studenti vědí a jak jsou schopni své znalosti prezentovat. Doplnujeme jejich povědomí o místě o další zajímavá fakta.

Délka cca 45 minut.

Slovo odborníka:

- Poté, co studenti shrnou své vědomosti, znalosti a také vztah k lokalitě, můžeme představit odborníka, kterého jsme pozvali. Může se jednat o zástupce vlastníka/správce lokality, představitele místní samosprávy nebo orgánů OŽP, případně jiného specialistu přírodovědce.
- Tento odborník by měl shrnout, upřesnit, případně uvést na pravou míru informace, které již zazněly v prezentacích. Dále by měl doplnit důležitá fakta, která chyběla a měla by zaznít.

Tipy:

- Vyzveme studenty ke kreativní tvorbě – mohou pro svou prezentaci využít pantomimu, tanec, obrázky...
- Pokud se nepodaří zajistit přímo v terénu přítomnost odborníka, zjistí důležité informace o lokalitě z dostupných zdrojů lektor a odborníka alespoň v omezené míře zastoupí.
- **Pomůcky:**
- Flipchartové papíry, fixy

Welcome to my piece of nature:

- Rozdělíme studenty do skupin po 5–8. Každá skupina dostane k dispozici velký papír a fixy.
- Úkolem studentů ve skupinách bude představit přírodní lokalitu, na níž se nacházejí, vzácnému zahraničnímu hostovi, kterého reprezentuje jeden z lektorů.
- Komunikačním jazykem je angličtina, studenti se mohou poradit s lektorem nebo využít online překladače.
- Tam, kde je to možné, mohou studenti využít kromě svých vědomostí také další informační zdroje (internet, informační tabule atp.).
- Na přípravu prezentace mají studenti k dispozici 20 minut, na samotnou prezentaci pak každá skupina cca 5 minut.

Ladies and gentleman, welcome Mr. Huge coming from the USA.

It's a special guest of your municipality.

He is interested in the natural heritage of this beautiful city.

Please apprise him with this beautiful place.

Co tu může dobrovolník?

Hledáme spolu se studenty možnosti, jak mohou být dobrovolníci na konkrétním místě přírodě prospěšní.

Délka cca 20 minut.

Pomůcky:

- Flipchart/flipchartový papír, fix

Tipy:

- Z brainstormingu často mohou vzejít velmi zajímavé nápady a tipy na dobrovolnickou činnost ve prospěch konkrétní lokality. S nimi můžeme dále pracovat v rámci dalších výukových programů, při komunikaci s vlastníky/správci lokality a dalšími zainteresovanými subjekty.
- Na velký papír můžeme zapisovat během diskuse, ale i v průběhu dalšího programu nová a důležitá slovíčka, která během programu používáme. Tento „slovníček“ necháme k dispozici studentům/pedagogickému doprovodu pro další využití ve výuce.

Popcorn:

- Shromáždíme studenty v kruhu ke krátké diskusi.
- Tématem diskuse je přírodní hodnota lokality a péče člověka. Uplatňujeme metodu „popcorn style discussion“.
- Diskusi směřujeme k identifikaci lidských zásahů na lokalitě. I u lokalit na první pohled zcela „přírodních“ můžeme odhalit řadu lidských zásahů (řez stromů, kosení travních ploch, úprava cest, instalace a obnova mobiliáře atp.).
- Diskutujícím dáme možnost objasnit význam popisovaných zásahů nejen pro užitnou hodnotu lokality, ale zejména pro lokální ekosystém a biodiverzitu. Argumentaci případně doplňujeme.
- Jazyk diskuse i následujícího brainstormingu volíme s ohledem na jazykovou úroveň skupiny.

Popcorn style discussion je způsob diskuse ve skupině, kdy každý, jehož myšlenka a její formulace náležitě „uzraje“ se o ni se skupinou bez nutnosti přihlášení podělí.

Brainstorming:

- Na diskusi ihned navážeme brainstormingem. Cílem brainstormingu je identifikovat možné činnosti, do nichž se na lokalitě mohou dobrovolníci zapojit.
- Všechny nápady zapisujeme na velký papír. Pro brainstorming vyhradíme alespoň 5 minut.
- Brainstorming krátce shrneme. Zpravidla dojedeme k závěru, že je možné zapojit dobrovolníky v podstatě do všech činností a jejich účast na péči o přírodu na ně může mít i významný výchovný účinek (málokdo odhodí podruhé plastovou lahev, když park předtím sám uklízel).

Brainstorming (z anglického „brain“ a „storm“) je něco jako burza nápadů. Nejde přitom o kvalitu, ale o kvantitu – množství nápadů. Každý může říct jakýkoliv nápad, nikdo nehodnotí a nekritizuje.

Nastavení pravidel

Představíme dobrovolnickou činnost a nastavíme společně pravidla pro bezpečnou a příjemnou spolupráci během dobrovolnické činnosti.

Délka cca 20 minut.

Pomůcky:

- Flipchart/flipchartový papír, fix

Nastavení pravidel:

- Pravidla pro spolupráci a bezpečnost nastavujeme vždy ve spolupráci se studenty, nikdy formou nařízení a zákazů. Studenti takto nastavená pravidla ochotněji respektují.
- Provedeme krátký brainstorming na téma „pravidla pro naše dnešní dobrovolnictví“. Zapisujeme na velký papír zjednodušeně všechna pravidla týkající se bezpečnosti práce, spolupráce v týmu, komunikace mezi sebou i s lektory.
- Pro brainstorming vyhradíme alespoň 5-10 minut.
- Po jeho dokončení zapsané ještě dle potřeby doplníme a zrekapitulujeme zvláště pravidla týkající se bezpečnosti práce a pohybu.

Co se bude dít?:

- Krátce studentům představíme dobrovolnickou činnost, která nás čeká. Navážeme přitom na diskusi a brainstorming.
- Pokud jsme význam činnosti pro ekosystém a biodiverzitu dostatečně nepopsali v průběhu diskuse a brainstormingu, krátce ještě téma rozvineme.
- Popíšeme konkrétní práce, které studenty čekají. Práci s nástroji a ochranným pomůckám věnujeme ještě zvláštní pozornost samostatně.
- Vymezíme oblast, ve které se budeme během dobrovolnické činnosti pohybovat. Upozorníme studenty také na případná omezení vyplývající z požadavků vlastníka/správce nebo z pravidel OŽP.
- Nastavíme harmonogram dobrovolnické činnosti (střídání činností, frekvence a délka přestávek, čas ukončení atp.).

Spolupráce:

- Dáme studentům možnost, aby v rámci možností sami stanovili postup prací a způsob jejich provádění. Naším cílem je podpořit kolektivní pojetí dobrovolnické činnosti. Usměrnujeme pouze v nezbytných případech, kdy může být ohrožena bezpečnost studentů nebo kdy by činností mohlo dojít k poškození lokality.
- V průběhu programu vybízíme studenty k vystřídání činností v rámci skupiny a vyzkoušení všech prací.
- Upozorňujeme, že primárním cílem naší práce není dokončení všech úkolů v co nejkratším čase, ale jejich pečlivé a šetrné provedení.

Pravidla našeho dobrovolnictví

Shrnutí nejdůležitějších obecných pravidel pro dobrovolnickou činnost studentů na přírodních lokalitách.

Bezpečnost práce:

- Nářadí a nástroje používám jen se souhlasem lektora a případně po proškolení.
- Nářadí a nástroje používám jen na to, k čemu jsou určeny.
- Vždy využívám pro práci přidělené ochranné pomůcky (zejména rukavice, ochranné brýle).
- Dodržuji všechny pokyny lektora (nezdržuji se příliš blízko pracujících kolegů, soustředím se na práci a v případě potřeby raději práci přeruším ...).
- Mohu jakýkoliv úkol odmítnout.
- Mohu si kdykoliv udělat přestávku, ale nezapomínám, že i já jsem součástí týmu, a i na mě záleží.
- Dávám pozor nejen na sebe, ale po očku i na ostatní.
- Všechna sebemenší poranění nebo jiné fyzické obtíže ihned hlásím lektorovi v „základně“.
- V práci budou pravidelné krátké přestávky, větší společná přestávka na svačinu bude přibližně uprostřed programu.

Bezpečnost pohybu:

- Pohybují se jen v prostoru, který lektor vymezil. Opustit jej můžu jen po dohodě s ním a pedagogem, který nás doprovází.
- Neběhám a neskáču. Zvláště ne, pokud mám zrovna v ruce nářadí nebo nástroje.
- V rozlehlém prostoru mimo „základnu“ pracujeme raději ve dvou.

Komunikace a spolupráce:

- Říct si o pomoc není ostuda, ale velká přednost.
- Pokud mohu, pomůžu, poradím.
- Tykáme si, angličtina vykáni stejně nezná.
- Naslouchám druhému, i když s ním zrovna nesouhlasím.
- Diskutuji, argumentuji, ale nekřičím.
- Nerozumím-li, ptám se hned.
- Zajímá-li mě nějaká podrobnost, ptám se hned.

Dobrovolnická práce

Dobrovolnická činnost studentů s přestávkami a energizery.

Délka cca 180 minut + přestávky

Energizery:

- V průběhu programu sledujeme dynamiku skupiny. Motivace a aktivita studentů bývá na počátku vysoká a je třeba ji i v dalším průběhu programu vhodně podporovat např. prostřednictvím energizerů.
- Velmi vhodné je zařazovat krátké několikaminutové pohybové aktivity na konci přestávek.
- Zásobu vhodných energizerů případně icebreakerů obsahuje např. publikace Jany Mihálikové „Do Evropy hrou“.
- http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/publikace/brozura.pdf

Rozdělíme studenty do skupin po cca 8-10, snažíme se o vyrovnaný počet dívek a chlapců.

Oběma skupinám současně zadáme vždy počet končetin, kterými se celá skupina může dotýkat země (např. 4 nohy a 3 ruce).

Ve hře nejde tolik o cíl, jako o zábavu a spolupráci „na cestě“.

Průběžná reflexe:

- Pravidelně do programu zařazujeme krátké desetiminutové společné přestávky (vždy po cca 30-60 minutách práce v závislosti na její fyzické náročnosti). V polovině pracovní části programu zařadíme delší pauzu na svačinu.
- V závěru delší přestávky krátce vyhodnotíme dosavadní průběh nejen pracovního programu.

Na zemi vyznačíme tři široké „pásy“ – např. lanem, větvemi, šiškami.

Jednotlivé „pásy“ označíme nápisy
COMFORT ZONE

CHALLENGING/INTERESTING

TOO MUCH FOR ME

Postupně uvádíme aktivity, s nimiž se studenti v průběhu programu setkali. Jejich úkolem je postavit se do „pásu“, který odpovídá jejich pocitu a názoru na konkrétní aktivitu.

- Krátká reflexivní aktivita umožní studentům vyhodnotit dosavadní přínos programu.
- Lektori získávají důležitou zpětnou vazbu a mohou na jejím základě další průběh programu upravit (např. změnit některé úkoly pro dobrovolnickou činnost, podpořit či zjednodušit informační obsah programu).
- Z hlediska skupiny je vhodné, aby většina skupiny u většiny aktivit setrvala v „pásu CHALLENGING/INTERESTING“. Je-li většina skupiny v „pásu COMFORT ZONE“, není přínos aktivity pro skupinu příliš významný (informace už znají, činnost je příliš obyčejná). Naopak příliš náročná činnost či složité informace znamenají shromáždění většiny studentů v „pásu TOO MUCH FOR ME“.

Reflexe

Individuálně i v týmu rekapitulujeme přínosy programu pro jednotlivé studenty.

Délka cca 20 minut

Close your eyes, find a comfortable position and look back to this morning when you came to school where your today's journey began. What was your expectation? Did you look forward?

When you came here and found out what is your first task...was it easy for you? Did you learn something new about the nature here?

...

Talking stick:

- Postavíme se se studenty do kruhu a stručně je seznámíme s prastarou metodou, jak dát každému ve skupině stejný prostor k vyjádření.
- Určíme předmět, který bude reprezentovat naši „talking stick“.
Pošleme předmět po kruhu, v tu chvíli již všichni včetně lektorů musejí dodržovat nastavená pravidla.
- Necháme talking stick v oběhu až do té chvíle, dokud několikrát po sobě obejde kruh bez toho, aniž by ji někdo zastavil a promluvil.
- Podle potřeby doplňujeme a rekapitulujeme (máme-li právě talking stick) některé zajímavosti a poznatky z programu.

- Po skončení pracovní části programu zajistíme základní úklid (nářadí, nástroje, ochranné pomůcky) a shromáždíme studenty opět v „základně“.

Flashback:

- Vyzveme studenty, aby si udělali pohodlí. Ideální je vleže na zemi (např. na pláštěnce), případně vsedě s dostatečným prostorem kolem sebe.
- Studenti se zavřenýma očima a v tichosti, vedeni klidnými slovy lektora, procházejí průběh celého dne.
- Vybízíme studenty k tomu, aby si vybavili konkrétní situace, konkrétní poznatky a činnosti.
- Aktivita představuje nejen prostředek pro individuální reflexi, ale také poskytuje uvolnění a odpočinek po fyzické práci.
- Aktivitu vedeme anglicky, pomalé jednoduché mluvě studenti snadno porozumí, klíčové je zde pro ně jen rámcové pochopení obsahu.
- Pro aktivitu vyhradíme alespoň 10 minut. Za příhodného počasí může být i delší, dochází pak k lepšímu zklidnění mysli a detailnější reflexi.
- Studenti nepochybně během Flashbacku přijdou ne celou řadu poznatků, momentů a dojmů, o něž se budou chtít podělit s ostatními. Ujistíme je, že k tomu bude hned za malou chvíli prostor.
- **Na závěr této řízené vizualizace všem studentům poděkujeme za odvedenou práci, oceníme jejich nasazení i ochotu, s jakou svůj čas věnovali nezištné pomoci přírodě.**

Talking stick je kouzelný předmět. Jen ten, kdo jej zrovna drží má tu moc mluvit.
Všichni ostatní mlčí.

Talking stick putuje postupně po kruhu a předává se z ruky do ruky. Každý, kdo má něco na srdci, může talking stick na chvíli zastavit, ponechat si ji a říci to ostatním, nikdo není povinen mluvit.

Můžeme spolu diskutovat, reagovat na různá tvrzení, ale stále platí, že toto právo má jen ten, kdo má talking stick právě v ruce.

Přínosy dobrovolnictví

Vyhodnocujeme, co dobrovolnická činnost přináší dobrovolníkům, komunitě, přírodě.

Délka cca 30 minut

- Rozdělíme studenty do 4 skupin. Každá z nich reprezentuje jednu oblast, která může mít a má z dobrovolnictví užitek. Název skupiny lze i upřesnit v závislosti na konkrétní lokalitě.

VOLUNTEERS
LOCAL COMMUNITY
PUBLIC ENTITIES
NATURE

Například:

local community = housing estate residents

public entities = municipality

nature = forrest ecosystem

- Každá skupina má za úkol vyhodnotit přínos právě dokončené konkrétní dobrovolnické činnosti z hlediska svých specifických zájmů.
- Hodnocení zpracovávají na flipchartový papír – nejlépe v bodech v angličtině. Po cca 15-ti minutách prezentují zapsané body skupině – v češtině. Ostatní studenti spolu s lektorem mají možnost připravené hodnocení přínosů doplnit, upřesnit či vylepšit překlad pro lepší prezentaci „zahraničnímu hostovi“.
- Na závěr jednotlivé skupiny prezentují benefity dobrovolnické činnosti pro definované zájmové skupiny a přírodu jako takovou „zahraničnímu hostovi“ v angličtině.

- Po krátké pauze na občerstvení přichází na scénu opět „zahraniční host“.
- Cílem následující aktivity bude seznámit zahraničního hosta s benefity, které dobrovolnictví světu přináší.

Dear friends,

Mr. Huge our special guest is back.
He has been carefully observing
your acitivites.

„Your work was really interesting.
But is it really helpful? Isn't it just
a useless outdoor game of
students?“

Tipy:

- Je-li lektorem/asistentem cizinec nebo osoba se zahraniční dobrovolnickou zkušeností, je vítaným zpestřením prezentací také mezinárodní srovnání průběhu, benefitů a výsledků dobrovolnictví mládeže.
- Zpracovaná hodnocení necháme studentům/pedagogickému doprovodu k dispozici pro další možné využití ve výuce.

Dobrovolnictví ve volném čase

Seznámíme studenty s možnostmi dalšího dobrovolnictví pro přírodu ve volném čase a aktivitami pro mládež, které v této oblasti nabízí Hnutí Brontosaurus.

Délka cca 15 minut

- Krátce studentům představíme Hnutí Brontosaurus, a zvláště program Akce příroda, v jehož rámci existuje po celé ČR pestrá nabídka dobrovolnických aktivit pro mládež.

Hnutí Brontosaurus je uskupení převážně mladých lidí do 26 let, kterým není lhostejný svět, ve kterém žijí. Propojují proto smysluplnou práci pro přírodu, památky i lidi s netradičními zážitky a zábavou. Jsou nezávislí a otevření novým myšlenkám. Každoročně s nimi vyrazí na kosení orchidejových luk, sázení stromů, opravování hradů nebo třeba stavění školy v Himálajích tisíce dobrovolníků.

Program Akce Příroda je jedním z nejstarších dobrovolnických programů na pomoc přírodě v ČR.

Více na www.brontosaurus.cz

- Na regionální úrovni působí pobočné spolky Hnutí Brontosaurus (Základní články) a celá řada partnerských neziskových organizací. Informace najdeme například na <http://www.zelenykruh.cz/>.

Diskuse:

- Úplný závěr programu věnujeme krátké neformální diskusi se studenty.

Zaujalo vás dobrovolnictví?

Lákalo by vás vyzkoušet si něco takového třeba celý víkend?

Víte o nějaké organizaci, která se ve vašem městě věnuje dobrovolnictví pro přírodu?

Už jste slyšeli o Hnutí Brontosaurus?

- Studenty k dotazům vybízíme již v průběhu programu. I přesto necháme v závěru dostatečný prostor pro dotazy a nabídneme aktivně i možnost ptát se dál např. prostřednictvím FB kontaktů na lektory.
- Je dobré mít k dispozici, nejlépe pak k rozdeji, informační a propagační materiály s pozvánkami na konkrétní dobrovolnické akce a s užitečnými kontakty (web, FB). Je-li to možné, volíme zejména nabídku lokálních aktivit, které mohou být studentům bližší a pro jejich první kontakt s dobrovolnictvím vhodnější.
- Krátký čas je také vhodné v samém závěru věnovat jednoduchým evaluačním dotazníkům pro studenty a pedagogický doprovod.

Po skončení programu:

- Po ukončení dobrovolnické práce na lokalitě kontaktujeme opět vlastníka/správce a další zainteresované subjekty, které se podílely na přípravě programu a poskytneme informace o rozsahu provedených prací, počtu odpracovaných hodin a případně konzultujeme další postup a možnosti dobrovolnické práce v místě.

Harmonogram programu

- Pro realizaci programu potřebujeme flipchartové velké papíry a fixy, případně provázek/lano.
- Přestávky zařazujeme průběžně během dobrovolnické práce (vždy po cca 30-60 minutách práce v závislosti na její fyzické náročnosti).

	délka
Seznamka	20 minut
Seznámení s lokalitou	45 minut
Co tu může dobrovolník?	20 minut
Nastavení pravidel	20 minut
Dobrovolnická práce	3 hodiny
Reflexe	20 minut
Přínosy dobrovolnictví	30 minut
Dobrovolníkem ve volném čase	15 minut

- V případě mírně nepříznivého počasí je možné „nepracovní“ části programu realizovat uvnitř (např. ve škole, v zázemí ekocentra, krytém altánu atp.). Při dobrém vybavení studentů není překážkou pro dobrovolnickou činnost zima, slabý déšť či sněžení.
- Za extrémně nepříznivých povětrnostních podmínek doporučujeme sjednat pro realizaci programu náhradní termín.

- Anotace
- Průřezová témata, klíčové kompetence
- Příprava programu
- Seznamka
- Seznámení s lokalitou
- Co tu může dobrovolník?
- Nastavení pravidel
- Pravidla našeho dobrovolnictví
- Dobrovolnická práce
- Reflexe
- Přínosy dobrovolnictví
- Dobrovolníkem ve volném čase
- Harmonogram programu

© Hnutí Brontosaurus, 2018

Publikace vznikla jako součást projektu *Volunteering for Nature – inovativní výukové programy pro studenty středních škol za podpory Ministerstva životního prostředí České republiky. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.*